

آشنایی با قانون و مقررات مالیات بر درآمد حقوق

مشور حقوق مؤدیان مالیاتی

اسل (۱): مؤدی محترم حق برخورداری از رفتار عادلانه، منصفانه و قانونمند را دارد.

اسل (۲): مؤدی محترم حق کسب اطلاع و راهنمایی را دارد.

اسل (۳): مؤدی محترم حق برخورداری از خدمات مطلوب مالیاتی را دارد.

اسل (۴): پابندی مابا اسل را زوداری و معطر حریم خصوصی، حق مؤدی است.

اسل (۵): مؤدی محترم حق اعتراض، شکایت و تجدید نظرخواهی دارد.

اسل (۶): مؤدی حق اظهار نظر آزاد و ارائه پیشنهاد در مورد تسهیلات و فرآیندهای مالیاتی و اداری را دارد.

سازمان امور مالیاتی کشور

معاونت درآمدهای مالیاتی

دو قرا امور مؤدیان و خدمات مالیاتی

خرداد ماه ۱۴۰۰

مالیات بر درآمد حقوق

درآمدی که شخص حقیقی در خدمت شخص دیگر (اعم از حقیقی یا حقوقی) در قبال تسلیم نیروی کار خود بابت اشتغال در ایران، بر حسب مدت یا کار انجام یافته به طور نقد یا غیر نقد تحصیل می کند و نیز درآمد حقوقی که در مدت مأموریت خارج از کشور (از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران یا اشخاص مقیم ایران) از منابع ایرانی عاید شخص می شود، مشمول مالیات بر درآمد حقوق است.

درآمد مشمول مالیات حقوق

درآمد مشمول مالیات حقوق عبارت است از:

الف) درآمد نقدی شامل حقوق (مقرری یا مزد، یا حقوق اصلی) و مزایای مربوط به شغل اعم از مستمر و یا غیر مستمر قبل از وضع کسور و پس از کسر معافیت های مقرر در قانون مالیات های مستقیم.

ب) درآمد غیرنقدی به شرح زیر:

- مسکن با ائاثیه و یا بدون ائاثیه
- اتومبیل اختصاصی با راننده و یا بدون راننده
- سایر مزایای غیرنقدی

تکالیف مؤدیان

پرداخت کنندگان حقوق هنگام هر پرداخت یا تخصیص آن مکلفاند اقداماتی به شرح ذیل انجام دهند:

۱. مالیات متعلق را طبق مقررات مربوط، محاسبه و کسر و تا پایان ماه بعد ضمن تسلیم فهرستی متضمن نام و نشانی دریافت کنندگان حقوق و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل، پرداخت و در ماه های بعد فقط تغییرات را صورت دهند. پرداخت کنندگان حقوق مکلف هستند با مراجعه به سامانه عملیات الکترونیکی سازمان امور مالیاتی کشور به نشانی اینترنتی www.tax.gov.ir از طریق لینک فهرست مالیات حقوق الکترونیکی، نرم افزار تهیه لیست الکترونیکی مالیات بر درآمد حقوق را دریافت و هر ماهه فهرست حقوق پرداختی به کارکنان را بصورت الکترونیکی ارسال نمایند.

۲. در مورد پرداخت هایی که از طرف غیر از پرداخت کننده اصلی حقوق به اشخاص حقیقی، به عمل می آید، پرداخت کنندگان مکلفند هنگام هر پرداخت، مالیات متعلق را با رعایت معافیت های قانونی مربوط به حقوق به جز معافیت سالانه موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات های مستقیم، به نرخ مقطوع ده درصد (۱۰٪) محاسبه، کسر و حداکثر تا پایان ماه بعد ضمن تسلیم فهرستی حاوی نام و نشانی دریافت کنندگان و میزان آن، به اداره امور مالیاتی مربوط پرداخت کنند.

در مواردی که از اشخاص مقیم خارج که در ایران شعبه یا نمایندگی ندارند حقوق دریافت شود، دریافت کنندگان حقوق مکلفند تا پایان ماه بعد از تاریخ دریافت حقوق، مالیات متعلق را طبق مقررات قانونی به اداره امور مالیاتی محل سکونت خود پرداخت و تا آخر تیرماه سال بعد اظهارنامه مالیاتی مربوط به حقوق دریافتی خود را به اداره امور مالیاتی مزبور تسلیم نمایند.

معافیت های مالیات بر درآمد حقوق

برخی درآمدهای حقوق که از پرداخت مالیات معاف هستند عبارتند از:

۱- کارشناسان خارجی که با موافقت دولت جمهوری اسلامی ایران از محل کمک های بلاعوض فنی و اقتصادی و علمی و فرهنگی دول خارجی و یا مؤسسات بین المللی به ایران اعزام می شوند نسبت به حقوق دریافتی آنان از دول متبوع یا مؤسسات بین المللی مذکور.

۲- حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری و پایان خدمت و خسارت بدنی و معالجه و امثال آن. بازخرید خدمت و وظیفه یا مستمری پرداختی به وراث و حق سنوات و حقوق ایام مرخصی استفاده نشده.

۳- هزینه سفر و فوق العاده مسافرت مربوط به شغل.

۴- مسکن واگذاری در محل کارگاه یا کارخانه جهت استفاده کارگران و خانه های ارزان قیمت سازمانی در خارج از محل کارگاه یا کارخانه که مورد استفاده کارگران قرار می گیرد.

۵- وجوه حاصل از بیمه بابت جبران خسارت بدنی و معالجه و امثال آن.

۶- عیدی سالانه یا پاداش آخر سال جمعاً معادل یک دوازدهم میزان معافیت مالیاتی حقوق موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات های مستقیم (در سال ۱۴۰۰ تا مبلغ ۴۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال).

۷- خانه های سازمانی که با اجازه قانونی یا به موجب آیین نامه های خاص در اختیار مأموران کشوری گذارده می شود.

۸- وجوهی که کارفرما بابت هزینه معالجه کارکنان خود یا افراد تحت تکفل آنها مستقیماً یا به وسیله حقوق بگیر به پزشک یا بیمارستان به استناد اسناد و مدارک مثبتیه پرداخت کند.

۹- مزایای غیرنقدی پرداختی به کارکنان حداکثر معادل دو دوازدهم معافیت مالیاتی حقوق موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات های مستقیم (در سال ۱۴۰۰ حداکثر معادل ۸۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال).

۱۰- درآمد حقوق پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران اعم از نظامی و انتظامی، مشمولان قانون استخدامی وزارت اطلاعات، جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و آزادگان، رزمندگان با حداقل (۱۲) ماه حضور در جبهه و فرزندان شهداء

۱۱- پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات حقوق کارکنان شاغل در مناطق کمتر توسعه یافته طبق فهرست سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور.

۱۲- حقوق پرداختی به کارگران ایرانی اعزامی به خارج از کشور موضوع قراردادهای صدور خدمات فنی به خارج از کشور به شرط داشتن گواهی نامه شغلی از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.

۱۳- پنجاه درصد (۵۰٪) حقوق و مزایا یا دستمزد مشمول مالیات یکی از اولیاء افراد دارای معلولیت خیلی شدید و شدید مادامی که مسوولیت پرداخت هزینه های مترتب بر معلولیت فرد بر عهده اولیاء است، از پرداخت مالیات معاف است. گواهی تأیید نوع و شدت معلولیت افراد مشمول این ماده از سوی کمیسیون پزشکی تشخیص نوع و شدت معلولیت سازمان بهزیستی کشور ارائه خواهد شد. همچنین هزینه مراقبت و توانبخشی آنان نیز قابل کسر از درآمد مشمول مالیات حقوق معلول یا شخصی که تکفل او را عهده دار است، می باشد.

نکته: حقوق پرداختی به کارکنان اشخاص حقیقی و حقوقی که در مناطق آزاد تجاری-صنعتی فعالیت دارند از تاریخ ۱۳۹۹/۰۲/۳۰ و کارکنان شاغل در واحدهای پژوهشی و فناوری و مهندسی مستقر در پارکهای علم و فناوری و شهرکهای فناوری از تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۶ مشمول پرداخت مالیات بر درآمد حقوق بوده و پرداخت کنندگان حقوق در این مناطق مکلف به رعایت کلیه مقررات مربوط اعم از کسر و واریز مالیات حقوق و ارسال فهرست ماهیانه مربوط از طریق سامانه الکترونیکی می باشند.

نرخ مالیات بر درآمد حقوق

۱- براساس قانون بودجه سال ۱۴۰۰، حقوق و دستمزد، سالیانه تا مبلغ **۴۸۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال** (**ماهیانه مبلغ ۴۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال**) از معافیت مالیاتی برخوردار است. مالیات بردرآمد حقوق کارکنان دولتی و غیردولتی با رعایت موارد ذیل، به شرح جدول، مشمول پرداخت مالیات می‌شود:

۱. وجوه پرداختی به افراد بازنشسته که از سازمانهای مختلف حقوق بازنشستگی دریافت می‌نمایند و مجدداً به طور تمام وقت یا نیمه وقت به عنوان حقوق بگیر با مراکز دیگر همکاری دارند (به استثناء موارد مذکور در تبصره‌های ماده ۸۶ ق.م.م) همانند سایر حقوق بگیران بدون توجه به وضعیت بازنشستگی آنان، پس از کسر معافیت مقرر در ماده (۸۴) اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم (مشروط به عدم استفاده از معافیت مذکور برای درآمد حقوق از محل دیگر) مشمول مالیات بردرآمد حقوق بوده و مالیات آن باید طبق مقررات فوق محاسبه، کسر و به حساب سازمان امورمالیاتی کشور واریز گردد.

۲. پرداختهای دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مؤسسات آموزشی و پژوهشی قانونی دارای مجوز رسمی از وزارتین فوق‌الذکر می‌باشند، به اشخاص حقیقی اعم از کارکنان و غیرکارکنان خود در قالب حق‌التدریس (از تاریخ ۱۳۹۶/۰۶/۱۱) مشمول مالیات مقطوع به نرخ ده درصد (۱۰٪) و حق‌التحقیق، حق پژوهش و قراردادهای پژوهشی و تحقیقاتی مشمول مالیات مقطوع به نرخ پنج درصد (۵٪) با رعایت سایر احکام مقرر در تبصره (۱) ماده ۸۶ ق.م.م (از جمله اعطای معافیت‌های قانونی مربوط به استثناء معافیت ماده ۸۴ ق.م.م) خواهد بود.

نکته: درآمد مشمول مالیات حقوق اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها موضوع قانون مربوط، با رعایت معافیت‌های مقرر در قانون مالیاتهای مستقیم مشمول مالیات به نرخ ده درصد (۱۰٪) خواهد بود. شایان توجه است کارانه دریافتی توسط اعضاء هیات علمی مشمول نرخ ۱۰٪ نبوده و با توجه به میزانی که حقوق و مزایای اعضاء هیات علمی دانشگاه‌ها، نرخ پلکانی فوق‌الذکر را پوشش می‌دهد به **نرخهای بعدی** مشمول مالیات خواهد بود. بطور مثال چنانچه حقوق و مزایای فوق‌العاده اعضاء هیات علمی بطور سالیانه مبلغ ۱.۴۴۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال باشد، کارانه دریافتی به نرخهای مربوط به درآمد مازاد بر مبلغ مذکور (حسب مورد ۲۰٪ و ۲۵٪ و ...) مشمول مالیات خواهد بود.

۳. درآمد حقوق قضات پس از اعمال معافیت مذکور، تا هفت (۷) برابر (معادل ۲۸۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال ماهیانه) مشمول مالیات به نرخ ده درصد (۱۰٪) و نسبت به مازاد آن مشمول مالیات به نرخ بیست درصد (۲۰٪) می‌باشد.

نرخ مالیات بر درآمد حقوق سال ۱۴۰۰ (ماهیانه)				
طبقه	از (ریال)	تا (ریال)	نسبت به مازاد	نرخ
معاف	۰	۴۰.۰۰۰.۰۰۰	-	-
طبقه اول	۴۰.۰۰۰.۰۰۱	۸۰.۰۰۰.۰۰۰	۴۰.۰۰۰.۰۰۰	۱۰٪
طبقه دوم	۸۰.۰۰۰.۰۰۱	۱۲۰.۰۰۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰.۰۰۰	۱۵٪
طبقه سوم	۱۲۰.۰۰۰.۰۰۱	۱۸۰.۰۰۰.۰۰۰	۱۲۰.۰۰۰.۰۰۰	۲۰٪
طبقه چهارم	۱۸۰.۰۰۰.۰۰۱	۲۴۰.۰۰۰.۰۰۰	۱۸۰.۰۰۰.۰۰۰	۲۵٪
طبقه پنجم	۲۴۰.۰۰۰.۰۰۱	۳۲۰.۰۰۰.۰۰۰	۲۴۰.۰۰۰.۰۰۰	۳۰٪
طبقه ششم	۳۲۰.۰۰۰.۰۰۱	به بالا	۳۲۰.۰۰۰.۰۰۰	۳۵٪

نکات مهم در مورد پرداخت مالیات بر درآمد حقوق

پرداخت‌کنندگان حقوق درحکم مؤدی می‌باشند، لذا در مواردی که پرداخت‌کنندگان حقوق، مالیات متعلق را در موعد مقرر نپردازند یا کمتر از میزان واقعی پرداخت نمایند، مالیات متعلق، به انضمام جرایم مربوط، محاسبه و به موجب برگ تشخیص با رعایت مهلت مقرر در ماده (۱۵۷) قانون مالیات‌های مستقیم از آنان مطالبه خواهد شد.

صدور پروانه خروج از کشور یا تمدید پروانه اقامت و یا اشتغال برای اتباع خارجه، به استثنای کسانی که طبق مقررات این قانون از پرداخت مالیات معاف می‌باشند، موکول به ارائه مفاصا حساب مالیاتی یا تعهد کتبی کارفرمای اشخاص حقوقی ایرانی طرف قرارداد با کارفرمای اتباع خارجی یا اشخاص حقوقی ثالث ایرانی است.

درآمد غیرنقدی مشمول مالیات حقوق به شرح زیرمحاسبه می‌شود:

الف - مسکن با ائاثیه معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بدون ائاثیه بیست درصد (۲۰٪) حقوق و مزایای مستمر نقدی (به استثنای مزایای نقدی معاف موضوع ماده (۹۱) قانون مالیاتهای مستقیم) در ماه پس از وضع وجوهی که از این بابت از حقوق کارمند کسر می‌شود.

ب - اتومبیل اختصاصی با راننده معادل ده درصد (۱۰٪) و بدون راننده معادل پنج درصد (۵٪) حقوق و مزایای مستمر نقدی (به استثنای مزایای نقدی معاف موضوع ماده (۹۱) قانون مالیاتهای مستقیم) در ماه پس از کسر وجوهی که از این بابت از حقوق کارمند کسر می‌شود.

ج - سایر مزایای غیرنقدی معادل قیمت تمام شده برای پرداخت‌کننده حقوق.

نحوه محاسبه مالیات بر درآمد حقوق

پرداخت‌کنندگان حقوق می‌توانند برای محاسبه مالیات بر درآمد حقوق با مراجعه به سامانه اطلاع رسانی سازمان امور مالیاتی کشور به نشانی www.intamedia.ir آخرین بخشنامه "میزان معافیت مالیات بر درآمد حقوق و محاسبه مالیات حقوق ماهانه" را دریافت و با در نظر گرفتن میزان معافیت بر درآمد حقوق و روش محاسباتی آن، مالیات حقوق کارکنان خود را محاسبه نمایند.

جرائم مالیاتی

ردیف	موضوع	جریمه
۱	عدم تسلیم فهرست حقوق کارکنان به اداره امور مالیاتی در موعد مقرر قانونی(ارسال فهرست به روش الکترونیکی انجام می‌شود).	۲٪ حقوق پرداختی
۲	عدم پرداخت مالیات متعلق یا پرداخت مالیات کمتر از میزان واقعی مالیات بر حقوق متعلقه در مهلت مقرر قانونی.	۱۰٪ مالیات پرداخت نشده در موعد مقرر و ۲/۵٪ مالیات به ازای هر ماه نسبت به مدت تأخیر از سررسید پرداخت

مراجع حل اختلاف مالیاتی

• در مواردی که مؤدی به برگ تشخیص مالیات ابلاغ شده، معترض باشد، می‌تواند ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ شخصاً یا به وسیله وکیل تام‌الاختیار خود به اداره امور مالیاتی مراجعه و با ارائه دلایل و اسناد و مدارک، کتباً تقاضای رسیدگی مجدد نماید. در صورتی که مسئول مربوط، دلایل و اسناد و مدارک ابرازی را در تعدیل درآمد، مؤثر تشخیص دهد و نظر او مورد قبول مؤدی قرار گیرد، مراتب پشت برگ تشخیص منعکس و به امضاء مسئول مربوط و مؤدی رسیده و درآمد مشمول مالیات تعیین شده، مختومه تلقی می‌گردد.

• هرگاه دلایل و اسناد و مدارک ابرازی در رد یا تعدیل درآمد مندرج در برگ تشخیص، مؤثر واقع نگردد، پرونده به هیأت حل اختلاف مالیاتی ارجاع خواهد گردید و رأی هیأت با اکثریت آراء قطعی و لازم‌الاجراء است. مگر اینکه ظرف مدت ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ رأی از طرف مأموران مالیاتی مربوط یا مؤدی، مورد اعتراض کتبی قرار گیرد که در این صورت پرونده جهت رسیدگی به هیأت حل اختلاف مالیاتی تجدید نظر محول خواهد شد. در این مرحله مؤدی مکلف است مقدار مالیات مورد قبول را در همان مهلت مقرر پرداخت و نسبت به مازاد بر آن اعتراض خود را تسلیم نماید.

نکته مهم: در مواردی که کارفرما حسب مورد با در نظر گرفتن مقررات قانونی و معافیت‌های مربوط به درآمد حقوق، نسبت به کسر و واریز مالیات حقوق به اداره امور مالیاتی اقدام نموده لیکن حقوق بگیر به دلایلی مانند ترک خدمت در طی سال، اضافه پرداختی بابت مالیات بر درآمد حقوق داشته باشد، اضافه پرداختی مطابق با مقررات قانون مالیاتهای مستقیم مسترد خواهد شد مشروط بر این که بعد از انقضای تیرماه سال بعد تا آخر آن سال با درخواست کتبی حقوق بگیر از اداره امور مالیاتی محل سکونت، مورد مطالبه قرار گیرد.

هرگاه اضافه پرداختی بعلت عدم آگاهی ازمقررات و یا اشتباه در محاسبه (اعم از عدم رعایت معافیت‌های قانونی) ازطرف کارفرما صورت گرفته باشد، درخواست استرداد، مقید به محدوده زمانی خاصی نمی‌باشد. در این حالت اداره امور مالیاتی ذیربط برای استرداد، همان اداره‌ای است که مالیات به حساب آن واریز شده است.

اداره امور مالیاتی مذکور موظف است ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم درخواست، رسیدگی‌های لازم را معمول و درصورت احراز اضافه پرداختی و نداشتن بدهی قطعی دیگر در آن اداره امور مالیاتی، نسبت به استرداد اضافه پرداختی از محل وصولی‌های جاری اقدام کند. در صورتی که درخواست‌کننده بدهی قطعی مالیاتی داشته باشد اضافه پرداختی به حساب بدهی مزبور، منظور و مازاد بر آن مسترد خواهد شد.